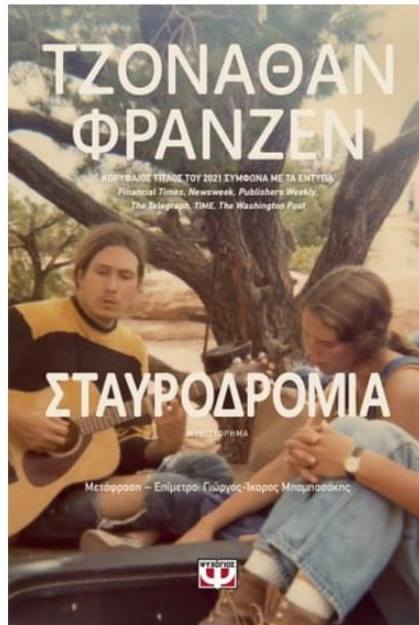

Τα αφηγηματικά σταυροδρόμια του Τζόναθαν Φράνζεν

[Τέσυ Μπάλα](#)

9 March 2022

Σταυροδρόμια, Τζόναθαν Φράνζεν, Εκδόσεις Ψυχογιός

«Όσοι μπορούν να νιώσουν την καλοσύνη στη ζωή είναι τυχεροί», μας είχε πει ο Τζόναθαν Φράνζεν στην τελευταία του επίσκεψη στην Αθήνα το 2015, καλεσμένος των εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ. Ο ίδιος θεωρείται ένας από τους σπουδαιότερους σύγχρονους Αμερικανούς πεζογράφους και δικαίως ως ένας επιδραστικός συγγραφέας της σημερινής εποχής. Στην ουσία πρόκειται για έναν ιδιαίτερα ευγενικό και ισορροπημένο άνθρωπο που πιστεύει ότι είναι υποχρέωση του πολίτη να παραμείνει κοινωνικά ευαίσθητος. Ο ίδιος έχει μετακυλήσει την κοινωνική του ευθύνη ως πολίτης σε προσωπικές ιστορίες τις οποίες εντάσσει στα μυθιστορήματά του, εμβαθύνοντας κοινωνιολογικά στις πτυχές της ζωής και θίγοντας στα έργα του θέματα που σχετίζονται με την παιδεία, την οικονομία, το περιβάλλον, τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση αλλά και με τον συνάνθρωπό του, τις οικογενειακές σχέσεις, τη μοναξιά και τη μοναχικότητα του σύγχρονου τρόπου ζωής. Μεθοδικός συγγραφέας ο Φράνζεν υπογράφει έναν εκλεπτυσμένο και ήπιο τρόπο αφήγησης και παρουσιάζει τόσο στο πεζογραφικό του έργο όσο και στο δοκιμιακό τη γλωσσική λιτότητα μιας συγκροτημένης εκφραστικής αισθητικής, γεμάτη ανησυχίες για τον άνθρωπο.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί το πρώτο μέρος μιας μυθιστορηματικής τριλογίας για το Σικάγο της δεκαετίας του '70 και αναφέρεται στη ζωή των μελών της οικογένειας Χίλντεμπραντ. Χωρίζεται σε δύο μεγάλα κεφάλαια που τιτλοφορούνται *Χριστούγεννα* και *Πάσχα*. Βρισκόμαστε στα 1970 και συγκεκριμένα σε ένα προάστιο του Σικάγου, όπου ζουν κυρίως λευκοί και φιλελεύθεροι άνθρωποι. Στο συγκεκριμένο ανθρωποκεντρικό μυθιστόρημα ο Φράνζεν έχει ως αφετηρία μια οικογένεια, την εξαμελή οικογένεια του πάστορα Ρας Χίλντεμπραντ. Ο Ρας είναι ένας φιλελεύθερος πάστορας που οι απόψεις του όμως μοιάζουν παρωχυμένες. Στα κηρύγματά του μιλάει για το Βιετνάμ και στον τοίχο του έχει κρεμάσει ανάμεσα σε άλλες και φωτογραφίες του Τόμας Ντίλαν και του Τσάρλι Πάρκερ με το σαξόφωνό του. Είναι πάστορας μιας προτεσταντικής σέκτας, γεγονός που καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ασκεί τα ιερατικά του καθήκοντα. Η Μάριον, η μητέρα της οικογένειας ασχολείται με το νοικοκυριό της και ο Κλεμ, η Μπέκι, ο Πέρι και ο Τζάντσον, τα τέσσερά τους παιδιά κρύβουν το καθένα τις δικές του αδυναμίες και τα δικά του μυστικά. Για παράδειγμα ο Πέρι, ο οποίος είναι μαθητής ακόμα και παράλληλα ένας ευφυέστατος άνθρωπος αλλά ασχολείται με τη διακίνηση ναρκωτικών.

Γύρω από την οικογένεια αυτή περιστρέφονται δορυφορικά δευτερεύοντες αλλά εξίσου σημαντικοί ήρωες. Η αφήγηση γυρίζει πίσω στον χρόνο, στα 1940 και στην εποχή του μεγάλου οικονομικού κραχ και μετατίθεται και σε άλλες γεωγραφικές περιοχές, όπως η Καλιφόρνια, η Αριζόνα, η Ιντιάνα και η Νότια Αμερική. Η θρησκευτική πίστη, οι σχέσεις των πιστών μεταξύ τους, ο ανταγωνισμός, η φιλανθρωπική δράση και η ψυχοθεραπευτική που ενδεχομένως κρύβεται εντός της, οι εκδηλώσεις της θρησκευτικής οργάνωσης και ο τρόπος που όλα αυτά μπορούν να γίνουν το μονοπάτι διαφυγής των ανθρώπων από τα προσωπικά τους διλήμματα είναι ένα ουσιαστικό στοιχείο του μυθιστορήματος.

Τα **Σταυροδρόμια**, η οργάνωση νέων της σέκτας στην οποία ανήκει και έχει συνιδρύσει ο Ρας έχει ως αρχηγό έναν ανταγωνιστή του, τον, επίσης, ιερέα Ρικ Άμπρουζ, ο οποίος πιστεύει ότι ο θεός υπάρχει στις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων και αυτή είναι μια διαπίστωση που φαίνεται ιδιαίτερα γοητευτική στους νέους, κάτι το οποίο βρίσκει αντίθετο τον Ρας που δεν μπορεί να αποδεχτεί ότι η θεωρία αυτή μπορεί να γοητεύει και τα δικά του παιδιά. *Σταυροδρόμια* ήταν όμως και ένα μπλουζ του Τζόνσον, το οποίο μιλά για τους μαύρους του Νότου και ο Φράνζεν, με έναν ευρηματικό τρόπο, συνδέει αυτά τα δύο στοιχεία στην αφήγησή του. Παράλληλα, όλοι οι ήρωες κινούνται σε προσωπικά σταυροδρόμια αποφάσεων εκεί όπου θα πρέπει να διαλέξουν εν τέλει ποιον δρόμο θα πάρουν για να περάσουν σε μια νέα εποχή.

Σε αυτό το εκτενές έργο η ζωή του Ρας με τη χήρα που μπαίνει εμβόλιμα στη ζωή του και την ανατρέπει, η σχέση της γυναίκας του της Μάριον με την οικογένειά της, με τα παιδιά της, αλλά κυρίως με τον ίδιο της τον εαυτό, τον κρυμμένο πίσω από την υπερβολική κατανάλωση φαγητού, η ενηλικίωση των παιδιών αυτών όλα γίνονται η αφορμή για ένα καταδυτικό ταξίδι του Φράνζεν στην ψυχοσύνθεση των ηρώων του. **Ο**

συγγραφέας καταβυθίζεται εντός τους και φέρνει στο φως όλες εκείνες τις λεπταίσθητες ισορροπίες που ταλανίζουν τους ανθρώπους μιας εποχής και μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής θέσης κάνοντας μια διεισδυτική κοινωνιολογική προσέγγιση. Με αδρές πινελιές δημιουργεί ήρωες σπαρταριστούς και ταυτόχρονα σπαρακτικούς, που βιώνουν την προσωπική τους επανάσταση. Χρησιμοποιώντας ολοζώντανους διαλόγους και με ένα υπαινικτικό χιούμορ καταγράφει τα βιώματά τους και μιλά για θέματα όπως η ερωτική επανάσταση, η απιστία, το πρόβλημα των ναρκωτικών, η ψυχική διαταραχή, ο βιασμός, η αυτοκτονία, η πορεία προς το μέλλον, η προσωπική εξιλέωση.

Το βιβλίο συνοδεύεται από ένα ουσιαστικό και κατατοπιστικό επίμετρο για τον συγγραφέα Τζόναθαν Φράνζεν και το σύνολο του έργου του από τον μεταφραστή του Γιώργο-Ίκαρο Μπαμπασάκη, ο οποίος υπογράφει για μια ακόμη φορά μια σοβαρή και αξιόλογη μετάφραση του έργου ενός αγαπημένου του συγγραφέα.

Το βιβλίο χαρακτηρίστηκε δικαίως ως κορυφαίος τίτλος του 2021 από τα έντυπα *Financial Times*, *Newsweek*, *Publishers Weekly*, *The Telegraph*, *Time*, *The Washington Post*.